

I 1894 besøgte H. LEYBORNE POPHAM Færøerne, og 12. Juni dette Aar fandt han en Rede af Bjergand, *Nyroca marila*, med 5 Æg paa en Ø i Toftavatn paa Østerø [i Nærheden af Saltnæs]. Denne Rede befinder sig stadig i hans Samling, og der er ingen Tvivl om Bestemmelsens Rigtighed. Der har ikke tidligere været offentliggjort nogen Beretning om denne Forekomst af Bjerganden fra Færøerne.

Alt i alt fandt POPHAM 22 Arter rugende, men med Undtagelse af Bjerganden drejer det sig om Arter, der er velkendt som Ynglefugle fra Øerne. — — Muligt er det ingenting værd, at et Par Hættemaager, *Larus ridibundus*, der blev fundet ynglende paa Stedet, havde 5 Æg i Reden, men kun 2 Fugle jagttoges.

Breeding of the Scaup in the Faeroes.

On June 12th 1894 Mr. H. LEYBORNE POPHAM found a nest of the Scaup with five eggs on an island in Toftavatn at Saltnes on Eysturoy. No record of this occurrence has been previously published.

ANMELDELSER

JAMES P. CHAPIN: The Discovery of *Afropavo congensis*. Bulletin of the British Ornithologists' Club, CCCC I, 1937. — — 1913 fandt Meddeleren en enkelt Armsvingfjer af en stor Hønsefugl i en Kongo-Indfødts Hovedbeklædning, som gennem mange Aar voldte ham Hovedbrud, indtil han saa sent som 1936 fandt 2 opstillede Fugle, Fjeren passede til, i Kongomuseet i Tervueren, hvor de havde været opbevaret fra 1914, men uden nøjere Lokalitetsangivelse, og udenat man fra zoologisk Side havde lagt Mærke til dem tidligere. Fuglen er paa Størrelse med en Paafugl, bærer en Fjertop som denne, men intet Slæb. Endnu mangler dog yderligere Materiale af »Kongo-paafuglen«, hvis Opdagelse hører til de allermost opsigtsvækkende paa det ornithologiske Omraade siden Aarhundredskiftet. [Tidligere er publiceret: J. P. CHAPIN: A New Peacock-like Bird from the Belgian Congo. Rev. Zool. Bot. Afric., XXIX, 1936.]

LØPP.

G. DEMENTIEV: Systema avium rossicarum, Vol. I, Accipitres-Striges-Passeres. Revue Française d'Ornithologie, 1933—1935. — — En udmærket Liste over de i det russiske Rige forekommende

Fugle, affattet paa Fransk, hvilket jo gør Stoffet anderledes lettilgængeligt for de allerfleste Ornithologer, end hvis Teksten var skrevet paa Russisk. Bogen er udarbejdet efter »Checklistesystemet« uden Beskrivelser af Fuglenes Udseende. Navnene og deres Oprindelse anføres kort, og der gives Meddelelse om de enkelte Formers Udbredelse i og udenfor U.S.S.R. Værket prydes saavel af Farvetavler som af Tavler i Sorttryk. — — Afsnittene om de øvrige Grupper af russiske Fugle vil blive udarbejdet af S. A. BUTURLIN. LØPP.

HEINRICH FRIELING: Exkursionsbuch zum Bestimmen der Vögel in freier Natur, nach ihrem Lebensraum geordnet, 2. Aufl. Julius Springer, Berlin, 1936. XI + 283 pp., 18 Illustrationer. Pris: RM 4,80, indb.: RM 5,40. — — Den ny Udgave af denne udmærkede lille Bog er mindst lige saa anbefalelsesværdig som 1. Udgave, der ved tidligere Lejlighed er omtalt i D.O.F.T. (1934, p. 78). I 2. Udgave er foretaget en Del mere eller mindre gennemgribende Ændringer, Forbedringer, Forf. har udarbejdet paa Grundlag af indvundne Erfaringer. Nogle af 1. Udgaves Afbildninger er strøget og andre er kommet til. Enkelte, mere uvæsentlige Punkter kunde maaske diskuteres, men alt i alt har vi her en fortrinlig Lommehaandbog af et passende Format til at tage med paa ornithologiske Ekskursioner. Skelnemærker mellem Former, der tit kan forveksles i Naturen opstilles skematisk, hvilket letter hurtig Oversigt i Tvivlstilfælde. LØPP.

ERNST HARTERT: Die Vögel der paläarktischen Fauna, Ergänzungsband, in Gemeinschaft mit Dr. Friederich Steinbacher bearbeitet. Heft 1—5. Se STEINBACHER.

GEORG HOFFMANN: Rund um den Kranich. Schriften des Deutschen Naturkundevereins, Neue Folge, Bd. 4. Verlag Hohenslohesche Buchhandlung, Ferd. Rau, Oehringen, 1936. 176 pp., 146 Illustrationer. Pris: RM 3,85. — — Bogen indeholder en lang Række flittigt indsamlede, ornithologiske Iagttagelser fra en Mose- og Skovegn i Vestprøjsen, et glimrende Studieomraade, hvor bl. a. ogsaa fritstaaende Vildsvin og Kronvildt kan træffes. Tranen staar nok paa Titelbladet, men som Titlen ogsaa antyder, omtales endvidere adskillige af dens mere bemærkelsesværdige, vingede Naboer, og udmærkede Fotografier illustrerer Forholdene paa bedste Maade.

Af Traner holder ikke ganske faa Ynglepar til i Dunhammer- og Rørmoser, eventuelt med lidt Pilekrat, Lokaliteter, som Danmark ogsaa nok kan præstere — men uden andre Traner end maaske enkelte oversomrende, ikke-ynglende Fugle; saadanne Traner forekommer naturligvis ogsaa i Vestprøjsen. Yngleparrene holder til paa mere eller mindre utilgængelige Steder; undertiden anlægges Reden endog i saa lav Bevoksning, at man i alt Fald til at begynde med kan se den rugende Fugls Hoved og Hals, og for Ornithologen skjuler den lave Bevoksning ingen Hemmeligheder, naar Tranen staar op paa

Reden og beskæftiger sig med Æggene. Enkelte Par slaar sig ned og ruger i Sumpe i Skovene. Fuglene er ret sky ved Reden, men det hører til de dagligdags Begivenheder paa Egnen at se og høre Tranerne, og i Træktiden ses Arten i store Flokke. Bogen indeholder mange gode Billeder af gamle Traner saavel som af Æg og Unger; som Kuriosum kan nævnes, at et Par havde 3 Æg. — — Der er smukke Iagttagelser over Rørspurv og Drosselrørsanger, der dog ikke bringer væsentligt Nyt. Et Fotografi viser en Rørspurv ♂, der kurer Ungerne. — — Under Omtalen af Stedets Rørhøge beskrives bl. a. en Søkendekamp. — — Blishønen er overordentlig talrig baade som Ynglefugl og om Vinteren, hvor Havørnen for en meget stor Del henter sit Bytte fra dens Rækker. — — Der er gode Billeder og Iagttagelser over Toppet Lappedykker og det »pungdyragtige« Liv, dens Unger fører paa Moderfuglens Ryg i den første Tid efter Klækningen, inden de selv kan svømme til Gavns. — — Knopsvanerne bygger [delvis] flydende Reder af Krebseklo i tætte Bevoksninger af denne Svømmeplante. Talrige ikke-ynglende Svaner opholder sig paa samme Sø og ses meget undtagen i Rotiden, hvor de skjuler sig mellem Sumpplanterne. — — Egnen er rig paa Rovfugle. Sort Glente hører til de hyppigste; Rød Glente er mindre talrig; visse biologiske Ligheder og Forskelle mellem de 2 Arter berøres. Af andre ynglende Rovfugle kan nævnes Fiskeørn, Lille og endelig Stor Skrigeørn, af hvilken sidste Bogen bringer en lang Række Iagttagelser med Billeder af Gamle og Unge¹. Blandt Byttedyr, Ungen fik serveret, nævnes Frøer, Slanger og Smaapattedyr, men ogsaa Fugle som Skovskade og Stor Flagspætte kom med paa Spiseseddelen.

De mange illustrerende Billeder er lærerige, og Bogen indeholder ogsaa adskillige udmærkede Iagttagelser, men desuagtet kan Læsningen til Tider nok falde lidt tung, da Forf.s Stil er noget bred og udtværet, og tilfældige Smaaoplevelser udpensles ret ofte lovlig meget.

LØPP.

VALTON JOHANSSON: Vattenfågel, med kamerabilder av Gösta HÅKANSSON och RAGNAR NORDSTRÖM. A.-B. Sylve Norrbys bokhandel, Visby, 1935. 67 pp., 43 Fotografier. Pris: Sv. Kr. 3,50. — — En velskrevet lille Bog om Strand- og Mosefugle fra Gotland.

I Forordet betoner Forf. udtrykkelig, at det ikke har været hans Hensigt at give nogen udtømmende Skildring af de behandlede Fugles Biologi, men man faar dog et udmærket Indtryk af Stedernes Karakterfugle gennem hans bramfrit fortalte Oplevelser fra ornithologiske Ekskursioner, dels paa Gotland, dels til Lilla Karlsö. Fotografierne er

¹ Rettelse: Den af Ref. paa Samsø iagttagne Skrigeørn (sml. D.O.F.T., 1935, p. 120—121) havde hvid Overgump og tilhørte saaledes denne Art, *Aquila clanga*, ikke som tidligere meddelt Lille Skrigeørn, *A. pomarina*, der ikke har hvide Overhaledækfjer (FRIELING, 1936). Ifølge Fjerdragten var Fuglen et voksent Eksemplar.

gode, men desværre er Reproduktionen noget sløj. — — Et af Billederne viser en Fjordterne, hvis Æg man for Morskabs Skyld havde anbragt i en Baskerhue, som man derefter havde lagt nøjagtig paa Redens Plads; lidt senere rugede Fuglen sine Æg i Huen »precis som om ingenting hänt«. Dværgtternen fandtes ynglende ved Ferskvand, paa en lille Kalkklippe i Tingstäde tråsk paa Nordgotland.

LÖPP.

KNUD PALUDAN: Report on the Birds collected during Professor O. Olufsen's Expedition to French Sudan and Nigeria in the year 1927; with field notes by the collector Mr. Harry Madsen. Vid. Med. Nat. For., Bd. 100, 1936, p. 247—346. — — Fremkomsten af dette Arbejde maa hilses med Glæde. Som Deltager i nævnte Ekspedition i 1927 opholdt HARRY MADSEN sig 8 $\frac{1}{2}$ Maaned i Vestafrika og hjembragte herfra 556 smukt præparerede Fugleskind, adskillige med Skeletter, foruden indsamlet Materiale af andre Dyregrupper, navnlig af Pattedyr og Fisk. De berejste Egne var meget lidt undersøgt i zoologisk Henseende, før den nævnte, danske Ekspedition kom dertil. Af Englænderen BATES er der imidlertid senere, 1931 og 1932, foretaget ornithologiske Undersøgelser i Omraadet, hvorover Publikationer fremkom 1933 og 1934, altsaa desværre før den her refererede Afhandling, men gennem den foreliggende Undersøgelse har det fra dansk Side tilvejebragte Materiale dog ydet et godt Bidrag til Bedømmelse af de i de senere Aar — hovedsagelig af BATES — nybeskrevne Fugleformer fra Vestafrika.

Efter et Forord berettes om de tidligere og senere ornithologiske Undersøgelser i Fransk Sudan. — — Rejseruten [meddelt af O. HAGERUP og H. MADSEN] gik fra Dakar, hvortil man var ankommet 8. April 1927, og hvorfra man 19. April afrejste pr. Jernbane til Bamako ved Nigeren, herfra videre med Bil til Timbuktu, hvor Ekspeditionen opholdt sig fra 6. Juni til 30. August, hvorefter man sejlede ned ad Nigeren og boede om Bord i Baaden til først i Oktober. Fra Byen Labezenga fortsattes pr. Bil mod Øst ad ret ufremkommelige Veje, og efter en Maanedes Ophold i Zinder, den tidligere Residensby, afrejste Ekspeditionen 28. November mod Syd, ind i Nigeria, hvorfra man 24. December tiltraadte Tilbagereisen til Danmark fra Havnebyen Lagos.

PALUDAN giver en Liste over Ynglefuglene i de tørre Egne af Fransk Sudan, Syd for selve Sahara, dels paa Grundlag af Ekspeditionens Resultater, dels paa Grundlag af den foreliggende Litteratur, og der gives en skematisk Oversigt over Maanederne, de forskellige Arters Yngletid falder i. — — Efter nogle zoogeografiske Bemærkninger behandles de af MADSEN indsamlede Fugle i systematisk Rækkefølge, og hans Optegnelser fra Marken anføres ved hver Art. Foruden mange værdifulde Iagttagelser over afrikanske Fugle findes adskillige interessante Meddelelser om palæarktiske Fugle paa Træk. Saaledes iagttoges nogle Hvide Storke lige Syd for Sahara. Hvid-

klire, Tinksmed, Sorthalet Kobbersneppe, Storspove blev truffet paa Efteraarstræk fra August, ligesaa Sandterne. Stenvender blev truffet 16. September godt 300 km længere mod Øst; saa langt fra Kysten var Arten ikke tidligere rapporteret i Vestafrika. En Brushøne ♀, skudt 18. Maj, havde meget store Ægceller i Ovariet. Under Sandstorme, naar de allerfleste Fugle, der overhovedet kunde, søgte i Skjul, saas Sejleren, *Micropus affinis abessynicus*, flyve højt oppe over Sandskyerne. I det nordlige Nigeria iagttoges i December Reder af Pelikan, *Pelecanus rufescens*, Hellig Ibis, *Threskiornis aethiopicus*, og Marabu, *Leptoptilos crumeniferus*, i et og samme Træ.

Til Slut findes en Liste over den vigtigere Litteratur. — Tidligere har HARRY MADSEN offentliggjort: Quelques remarques sur la cause pourquoi les grands oiseaux au Soudan planent si haut au milieu de la journée. Vid. Med. Nat. For., Bd. 88, 1930. [Iagttagelser over Aarsagen til Gribbes og andre større, tropiske Fugles Svæven i betydelige Højder. D. O. F. T., XXIV, 1930, p 125—127.] LØPP.

HIALMAR RENDAHL och ALVIN [ALWIN] PEDERSEN: Arktiska fåglar. Vi och Vår Värld (Red. Prof. RENDAHL), Åhlén och Söner, Stockholm, 1936. Pris: Sv. Kr. 3,75. — — I en dansk Liste fra først i 1937 over nyudkomne, ornithologiske Bøger staar bl. a.: »Der har ikke tidligere eksisteret en Bog paa de skandinaviske Sprog, der samlet beskrev Fuglelivet i den arktiske Verden.« Endvidere kan læses: »Med denne Bog afløses et Savn.« Dette sidste kan Ref. dog ikke bifalde, da for mange Punkter ved Bogen kan gøres til Genstand for berettiget Kritik. — — Efter et Forord, underskrevet »Författarna«, omtaler Prof. RENDAHL »De arktiska trakternas fågelvärld« paa 145 Sider; der findes 1 Kort, 42 Fotografier, 2 Farvetavler. ALW. PEDERSEN's Afsnit, »Från Grönlands fågelvärld«, fylder 101 Sider med 52 Fotografier. Til Slut findes en Liste over anvendt Litteratur.

Som Indledning til sit Afsnit giver RENDAHL en Fremstilling af Naturforholdene i det Omraade, hvis Fuglefauna skal gøres til Genstand for Omtale; de botaniske Forhold belyses kort, og Grænserne mellem Træ- og Tundraomraaderne trækkes op. Herefter behandles Fuglene gruppevis. Hensigten er særdeles tiltalende, og Ordningen af Stoffet er ret god, men allerede ved flygtig Gennembladning af dette Afsnit af Bogen fangedes Ref.s Opmærksomhed af Illustrationernes Karakter. Omkring 17 af Fotografierne maa skønnes at være taget af udstoppede Eksemplarer, hvilket fuldt ud er berettiget for nogle Arters Vedkommende, hvoraf Optagelser af levende Fugle ikke eller kun med største Vanskelighed har kunnet fremskaffes; disse er da ogsaa ofte fotograferet uden nogen Camouflage, men andre opstillede Fugle er anbragt i nogle »passende« Omgivelser, der dog som Regel — i alt Fald paa Ref. — virker meget lidt betagende.

Teksten er i Hovedsagen en Kompilation af Angivelser fra forskellige ornithologiske Værker, men den indeholder lovlige mange Misforstaaelser og positive Fejl, saa at den nærmest maa siges at virke

begrebsforvirrende; i alle Tilfælde afbøder den ikke noget Savn. Nogle Eksempler skal kort fremføres: Rylerne, *Calidris alpina* og *bairdii*, yngler næppe i Vestgrønland; førstnævnte [Racen *C. a. sakhalina*] er en ikke altfor sjælden rapporteret Gæst; sidstnævnte er kun fundet en enkelt Gang. *Uria aalge spiloptera* SAL. er den færøiske Lomvie; den hører ikke hjemme i Stillehavet. Blisgaasen angives som Ynglefugl fra Nordisland, hvilket næppe er Tilfældet ifølge nyere Undersøgelser. Graagaasen er ikke sjælden som ynglende i Islands fugtigere Egne. Kortnæbbet Gaas angives fra Island bl. a. som rugende ved »Pjorsaälven«; den paatænkte Flod er Þjorsá, Aflobet fra Hofs Jökull. Forf. synes usikker med Hensyn til Gærdesmuttens islandske Yngleforekomst; den »uppgives med bestämndhet häcka på flera ställen«, og senere: ». . . att vi bland Islands häckfåglar möjligen ha att räkna gærdsmygen . . .«, men ellers hører Fuglen ikke hjemme ovenfor Trægrænsen. Gærdesmutton har været kendt som islandsk Ynglefugl fra gammel Tid. I visse Egne af Landet ruger den almindeligt; den synes — i alt Fald i Ísafjarðarsýsla — navnlig at være knyttet til Birkekrat, men her skal Ref. dog ogsaa hentyde til Artens Forekomst paa Færøerne, hvor Birkekrat ikke findes; dette falder saaledes ganske i Traad med beslægtede Former, der hører hjemme paa de træløse Aleuter.

ALW. PEDERSEN'S Afsnit er for 5 af de 6 Kapitlers Vedkommende i alt Væsentligt det samme som Forf.s Omtale af Fuglene i »Polardyr«, oftest direkte Oversættelse (Sml. Ref.: D.O.F.T., 1934, p. 142—143). De fleste af Billederne forekommer ogsaa i den danske Udgave, men den svenske Reproduktion er daarligere; enkelte nye Fotografier er medtaget, mens paa den anden Side andre er udskudt. Nyskrevet er Afsnittet om »Isens fåglar«, hvor Fuglefaunaen fra Østgrønlands Drivisomraade omtales. Rosenmaagen nævnes ogsaa. LØPP.

ALWIN PEDERSEN: Polardjur. Vi och Vår Värld, Åhlén & Söner, Stockholm, 1936. Pris: Sv. Kr. 3,50. — — Først findes Omtale af Forf.s Levnedsløb, vedføjet et Billede af ham i Polarudrustning. Herefter følger nogle indledende Bemærkninger om »Arktisk djurliv« af Prof. RENDAHL. Resten af Bogen er en svensk Oversættelse af Afsnittene om Nordøstgrønlands Naturforhold og Pattedyrfauna i »Polardyr«. Det fotografiske Materiale er som for Fuglenes Vedkommende i Hovedsagen det samme som i den danske Udgave, men de mange gode Billeder fremtræder ikke saa smukt i »Polardjur«, hvortil der endvidere er fremstillet 2 Farvetavler med Illustrationer af Moskusokse, Isbjørn, Polarhare, Hvalros. LØPP.

PAUL ROSENIUS: Sveriges fåglar och fågelbon, 190e—198e häftena. C. W. K. Gleerup, Lund, 1936. — — I de foreliggende Leveringer behandles Sveriges ynglende Dykænder og det meste angaaende dets rugende Moseænder. Ved hver Art omtales efter en lille, livfuld Indledning dens Udbredelse, Yngleforhold og øvrige Livsvaner, pragtfuldt illustreret som almindelig bekendt. Det er en Snes Aar siden, at dette

statelige Værk begyndte at udkomme, og naar det nu indenfor over-skuelig Tid vil staa fuldentd, vil vi her have et enestaaende Arbejde om de skandinaviske Fugles Forplantningsbiologi. Skade blot, at en Række Fugle, der har stor Interesse for de andre nordiske Lande, vil mangle, men de Arter, som her tænkes paa, ruger ikke i Sverige; Forf. har med Bogens Titel »kun« givet Løfte om en Fremstilling af Sveriges fåglar och fågelbon, men det holder han ogsaa. LØPP.

FINN SALOMONSEN: Revision of the Greenland Rock Ptarmigan's. Miscellaneous notes on Greenland ornithology III). Medd. om Grønland, Bd. 118, Nr. 2, 1936. 33 pp., 1 Kort. Pris: Kr. 1,75 — —. De grønlandske Rypers Raceforhold omtales paa Grundlag af et større Skindmateriale, og Landets forskellige Populationer betragtes i Forhold til hinanden og til Fjældryperne i Arktisk Nordamerika, Island og Spitsbergen. Man finder indgaaende Omtale af Maal og Farver paa Fugle fra de forskellige Landstrækninger, og Forf. gør Rede for Nomenklaturen.

SCHIÖLER mente, at der forekom 3 Fjældryperacer i Grønland: *Lagopus mutus rupestris* paa den nordlige Del af Vestkysten, *L. m. reinhardi* [*reinhardtii*], paa den sydlige Del af Vestkysten, *L. m. groenlandicus* paa hele Østkysten. — — Ifølge den foreliggende Undersøgelse bliver »*L. m. reinhardi*« Synonym for *L. m. rupestris*, der forekommer i den østlige Del af Arktisk Nordamerika, hele Vestgrønland og Sydøstgrønland. *L. m. groenlandicus* (SCHIÖLER, 1925) indskrænkes herefter til Nordøstgrønland, hvor den har Sydgrænse omkring Scoresbysund; denne videnskabelige Betegnelse er af PETERS (1934) erklæret ugyldig og erstattet med *L. m. captus*, hvilket Navn Forf. her antager for den nordøstgrønlandske Rype. LØPP.

H. THO. L. SCHAANNING: Vingede Skarer — trekkresultater fra Utsira. (Et radioforedrag 12. november 1936). Med et appendix. Stavanger Museums Årshæfte, 1935—1936. — — I de senere Aar har der været stærk Interesse for Utsira blandt norske Ornithologer, og Formodninger, der for en stor Dels Vedkommende var fremsat af den engelske Ornitholog CHAWORTH MUSTERS, skulde vise sig at være særdeles velbegrundede. Som særdeles rimeligt mente man, at sjælden iagttagne Fuglearter af udpræget østlig Herkomst, som var kendt fra Fair Isle, maatte være ankommet hertil over Norge, og det faldt da naturligt at rette Opmærksomheden paa Utsira, omend denne er lidt sydligere beliggende. Afstanden mellem de 2 Øer er ca. 390 km.

September—Oktober 1934 boede MUSTERS 5 Uger paa Utsira, og fra 5. September 1936 opholdt SCHAANNING og BERNHOFT Osa sig ca. 1 Maaned paa Øen. Besøgene blev ikke forgæves. Foruden hvad man paa Forhaand havde ventet at træffe, kan særlig nævnes følgende Arter: Dværglærke^{*1}, *Calandrella brachydactyla*, der er paavist et Par Gange paa Fair Isle, men aldrig før i Skandinavien; i Efteraaret 1936

¹ De 3 med * mærkede, danske Navne har hidtil aldrig været sat paa Tryk.

blev flere truffet paa Utsira. Af andre, meget bemærkelsesværdige Former, der er iagttaget paa Utsira dels af SCHAANING og BERNHOFT OSA dels af MUSTERS kan nævnes: Pileværling* [»Bondeværling« (KJÆRBØLLING)], *Emberiza rustica*; Dværgværling, *Emberiza pusilla*; Karmindompap, *Erythrina erythrina*; Lille Fluesnapper, *Siphia parva*; Storpiber*, *Anthus richardi*; af Verlingerne er truffet 1 og et Par Eksemplarer, af de andre ca. 6—10. Foruden disse »tilfældige Gæster«, som Fremtiden maaske vil vise, ikke er saa tilfældige endda, havde man saa smaat ventet at træffe den Hvidbrynede Løvsanger, *Phylloscopus humei praemium*, men at konstatere denne maatte staa hen til kommende Undersøgere. Utsira har sikkert ikke bragt sin sidste fænologiske Nyhed endnu.

LØPP.

FRIEDERICH STEINBACHER: Die Vögel der paläarktischen Fauna. Systematische Übersicht der in Europa, Nordasien und der Mittelmeerregion vorkommenden Vögel von Dr. ERNST HARTERT. Ergänzungsband in Gemeinschaft mit Dr. FRIEDRICH STEINBACHER bearbeitet, Heft 1—5. R. Friedländer & Sohn, Berlin, 1932—1936. Pris: RM 7,50 pr. Hefte. — — De 5 Hefter, hver paa 6 Ark, der hidtil er udkommet af dette værdifulde Arbejde omhandler Spurvefugle, Sejlere, Natravne, Biædere, Hærfugle, Ellekrager, Isfugle, Spætter, Gøge, Ugler, Rovfugle, Hejrefugle, Andefugle, Aarefodede, Stormfugle, Lappedykkere, Lommer, Duer, Steppehøns, Vadefugle; sidstnævnte Orden er ikke færdigbehandlet, ifvilket vil ske i et kommende Hefte, hvor ogsaa de manglende Grupper vil finde Omtale.

HARTERT's Værk om de palæarktiske Fugle udkom 1910—1922; det afsluttedes dengang med en lang Række Tilføjelser og Berigtigelser, men allerede 1923 udkom »Nachtrag I«. Derpaa hengik en Aarrække, hvorefter man besluttede at udarbejde et Supplementsbind, der skulde referere Undersøgelser fra Hovedværkets Afslutning 1922, hvilket er særdeles bekvemt, bl. a. fordi »Nachtrag I« fra 1923 intet Index indeholder. Bearbejdelsen af det supplerende Stof paa-begyndtes af Dr. HARTERT i Fællesskab med Prof. STEINBACHER, og efter HARTERT's Død 1933 fortsatte STEINBACHER Udgivelsen af Arbejdet alene. — — Ordningen af Stoffet er den samme som for Hovedværkets Vedkommende, saaledes at man ret hurtigt kan finde, hvad man har Brug for angaaende de forskellige Former, men at gaa ind paa Enkeltheder vil føre for vidt. Udarbejdelsen af en helt ny Udgave af HARTERT's Værk vilde nok være en særdeles tiltalende Tanke, men dette vilde sikkert bliver altfor kostbart, hvorfor man maa tage den Ulempe at søge de interesserede Oplysninger mere end 1 Sted og dertil med stor Glæde hilse Fremkomsten af dette ved Studiet af den palæarktiske Regions Fuglefauna praktisk talt uundværlige Værk.

LØPP.

HEIKKI SUOMALAINEN: Der grüne Laubsänger, *Phylloscopus nitidus viridanus* Blyth, in Finland, nebst einigen Hauptzügen

seiner Ausbreitungsgeschichte. *Ornis Fennica*, XIII, Nr. 3, 1936. — — Artiklen er meget indgaaende, særlig hvad angaar den omhandlede Arts Udbredelse; den er forsynet med et Kort og en Litteraturliste.

At der som ny Art for Finland er truffet en af de halvhundrede Arter, som Løvsangerlægten omfatter, kunde maaske kun i ringere Grad synes at berøre den danske Ornithologi, men læser man Arbejdet igennem, bliver man klar over, at der er adskilligt af Interesse for os. Sagen ligger saaledes: En Løvsanger, i Størrelse og Farve kun lidet afvigende fra de hos os ynglende Arter, olivengrøn paa Oversiden, bleggul paa Undersiden med en flødegul Øjenstribе og et lyst Tværbånd over Vingerne, dannet af Vingedækfjerene, har sin Udbredelse over en Del af Midtrusland og et langt Stykke ind i Centralasien, idet den Form, dér findes, maaske er raceforskellig fra den europæiske. Fuglens Ydre, Opholdssted og Biologi er beskrevet af tidligere Forfattere, men i indeværende Aarhundrede synes Arten at være trængt mægtigt fremad mod Vest. Fra 1930 og senere foreligger flere Meddelelser om dens Forekomst i Finland, og Forf. fandt den i 1935 paa 5 Steder i Karelen, nær ved Grænsen mod Rusland, alle Steder syngende Hanner. Fra 1925 er den ofte truffet i Østprovsen, er senere gaaet vestpaa til Pommern og, hvad der for os Danske har størst Interesse, har den i de sidste Aar flere Gange vist sig paa Rygen. Herfra vil Vejen til Bornholm og Sjælland ikke være lang, og da Fuglens Fremtrængen synes at være en Virkelighed og ikke blot beror paa grundigere Efterforskninger, er der Grund til for danske Ornithologer at holde Udkig efter den.

Det lader sig vel gøre, naar man har Fuglen i Haanden eller ganske nær i det fri at skelne den fra de danske Løvsangerarter, men den har den kedelige Vane at holde sig højt i Trækronerne og være i stadig Bevægelse. Men alle Forff. er enige i, at dens Sang er ganske forskellig fra de andre Løvsangeres, kraftig og meget ejendommelig. Den beskrives noget forskellig; maaske faar man ikke saa meget ud af, at den har to forskellige Strofer, der gengives saaledes:

1. ti tsië tsië tsinink tirr litsirrtitli
2. tsink didsii didsiid didlitsuitsitsi

Mere oplysende er det at faa at vide, at Sangen har Elementer i sig af Træløberens, Brunellens og Gærdesmutterens Sang. Strofen, der er kort og hurtig, gentages ofte. Dens Rede er bygget paa lignende Maade som Løvsangerens med Indgangsaaбning paa Siden, og Æggene beskrives som helt hvide; det synes dog som om man ikke i Finland med Sikkerhed har fundet Fuglens Rede, men altid opdaget den ved Hannens Sang. Den lever i Højskov af Gran og Birk, men den finder sig ogsaa hjemme i Rygens Bøgeskove. 1935 blev Fuglen konstateret med Rede ved Saßnitz, og det er vel rimeligt, at den ogsaa kan naa til Danmark.

O. HELMS

PER OLOF SWANBERG: Fjällfåglars paradis. Natur och Kultur, Stockholm, 1936. 196 pp., 100 Fotografier, 2 Kort. Pris: Sv. Kr. 11,50, indb. 14,00. — — En meget smukt udstyret og pragtfuldt illustreret Bog om Forf.s ornithologiske Iagttagelser fra Rejser i Somrene 1931, 1932, 1936 til Pite Lappmark, nærmere betegnet Egnen omkring Svaipa og Tjälmejaure, lige Syd for Polarkredsen og Øst for 16° ø. L. Terrænerne omtales, og i forskellige Kapitler berettes om Fuglefaunaen. Billederne er udmærket reproduceret og paa godt Papir; der er fortrinlige Optagelser af adskillige Fugle, som nok er værd at lægge Mærke til. Noget upraktisk er det, at Billederne er anbragt for sig, adskilt fra den tilsvarende Tekst, men man vil dog alligevel kunne finde, hvad man ønsker. Bag i Bogen gives en Liste over de Fugle, der er iagttaget i Rugetiden i det undersøgte Omraade, og det anføres, om vedkommende Art er konstateret som Ynglefugl paa Stedet eller ej; til Slut findes en Fortegnelse over Billederne med nøjagtige tekniske Oplysninger. Kort sagt, der er ingen Hemmeligheder; Erfaringerne bliver lagt paa Bordet uden Omsvøb, og Forf. meddeler aabent det glimrende Iagttagelsesomraades Beliggenhed, bl. a. kommenteret med følgende Sætning, som har Ref.s fulde Sympati: »Det värdefulla med ett »fint» område ligger till en stor del däri, att det blir känt och tillgängligt både för sanna naturvänner och för fackmän.«

For flere Fugles Vedkommende bringer Bogen faunistisk Nyt. Sortgraaryle konstateredes saaledes som Ynglefugl flere Steder. — — Blandt Billederne skal særlig nævnes Optagelser af Tredækker, Kærløber, Smaaspove, Ryle, Rødstrubet Piber, Blaahals, Odinshane. Pomeransfuglens rugende ♂ skuffede ikke Forventningerne; den hakkede Forf. i Fingrene og flygtede ikke, fordi han strøg den henover Ryggen.

Forf.s bramfri Stil og smukke Sprog gør, at Læsningen falder let. Forf. studerer Fuglene for Fuglenes Skyld og med Begejstring for Emnet. De glimrende Fotografier yder ogsaa deres væsentlige Bidrag baade som Nydelse for enhver Naturelsker og tillige som Studieobjekter for Ornithologen.

LØPP.

Å. VEDEL TÅNING: Ringkøbing Fjords Fugle. Ringkøbing Fjords Naturhistorie i Brakvandsperioden 1915—31, p. 149—219; 31 Tekstfigurer. København, 1936. — — Et værdifuldt Bidrag til vor Viden om nævnte Omraades Fuglefauna. — — I en Indledning meddeles nogle mere almindelige Forhold angaaende Ringkøbing Fjord, og tidligere, Emnet vedrørende Arbejder fra Egnen omtales ganske kort.

Tipperne, den nordlige, fredede Del af Tipperhalvøen, behandles paa 37 Sider, hvilket saaledes er over Halvdelen af Afhandlingen. Til Grund for dette Afsnit ligger for en meget stor Del Oplysninger om Fuglefaunaen, indsamlet af Iagttagere, der har boet fast paa Tipperne og varetaget Fredningens Overholdelse. Fuglebestandene gennem Tiderne anskueliggøres skematisk, og Sammenligninger anstilles mellem Barkvandsperioden før 1910, Saltvandsperioden 1910—1915

og Brakvandsperioden 1915—1931. Forholdene paa Tipperne i 1932 omtales ganske kort, men ellers slutter Undersøgelserne, der er lagt til Grund for nærværende Publikation, ved Hvide Sande-Slusens Aabning og Gødeludløbets Lukning August—September 1931. Arbejdet paa Tipperne fortsættes dog stadig, og de videnskabelige Undersøgelser drives i stedse stigende Udstrækning. Fra gammel Tid har Tipperne jo været kendt som et glimrende Fugleterræn, men mange tidligere trykte Meddelelser er væsentlig bygget over mere tilfældige Besøg i Yngletiden; fra de senere Aar foreligger reelle Optællinger. For Klydens og den Sorthalede Kobbersneppes Vedkommende er Rugestederne for 1931 indtegnet paa Kort, og for adskillige Arter og Familier er Bestandenes Svingninger gennem alle Iagttagelsesmaanederne (April—November) fremstillet grafisk; ialt findes 9 Kurver.

Som særlige Afsnit omtales Poldene i Nymindestrømmen, Holmslands Klit og fremdeles Klægbanken, der først er opstaaet som Ø i ret ny Tid og sandsynligvis ikke har været bevokset før for et halvhundrede Aar siden. Hele Klægbanken er flere km². Som særlig berømte — omend sporadiske — Ynglefugle paa Øen kan nævnes Skehejre og Dværgmaage. Endvidere omtales Skernaadeltaet, hvor Tredækkeren tidligere rugede almindeligt, og Østsiden af Ringkøbing Fjord samt endelig Stadil Fjord-Området. — Til Slut gives en Liste over Fuglearter, truffet ved og omkring Ringkøbing Fjord, for Størstedelen udarbejdet paa Grundlag af Litteraturstudier.

LØPP.

Naturhistorisk Tidende. Centralblad for Zoologi, Botanik, Geologi, Geografi, Fysiologi og beslægtede Videnskaber. Ansvarshavende Redaktør: Dr. phil. S. A. ANDERSEN. Pris: Kr. 4,00 aarlig, Kr. 1,50 pr. Kvartal. — Det er Hensigten, at dette nystartede Tidsskrift, hvoraf 1. Hefte udsendtes Januar 1937, skal være Bindeled mellem danske Naturhistorikere og være Forum for interesserede, kortfattede Meddelelser og Diskussioner. Hver Maaned fremkommer 1 Hefte paa 1 Ark.

LØPP.

RETTELSE

D. O. F. T., 30. Aarg., 4. Hefte, S. 223, L. 4 f. n.,
staar: *totanus*, læs: *erythropus*.